

INFORMATIEPLANNING EN HET GEBRUIK VAN INFORMATIEMODELLEN BIJ DLV

K. Smidt en J.W. Stoop

DLV staat voor Dienst Landbouw Voorlichting en is begin 1990 ontstaan uit de rijkslandbouwvoorlichtingsdienst. Met de verandering van de organisatie is ook de manier waarop tegen de informatievoorziening wordt aangekeken gewijzigd. Daar informatie voor de DLV een sleutelrol vervult, spelen informatieplannen en informatiemodellen voor DLV een belangrijke rol. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een informatieplan DLV. In dit artikel wordt verslag gedaan van een aantal ervaringen tot nu toe.

Inleiding

DLV is een groot landelijk bureau voor voorlichting aan ondernemers en medewerkers in de primaire land- en tuinbouw. In de voorlichting zijn informatie en communicatie van levensbelang. Ondersteunende hulpmiddelen, methoden en technieken worden daarom toegepast om zo optimaal mogelijk van informatie en communicatie gebruik te maken. Informatieplanning en informatie-analyse (volgens de Information Engineering Methode) zijn twee

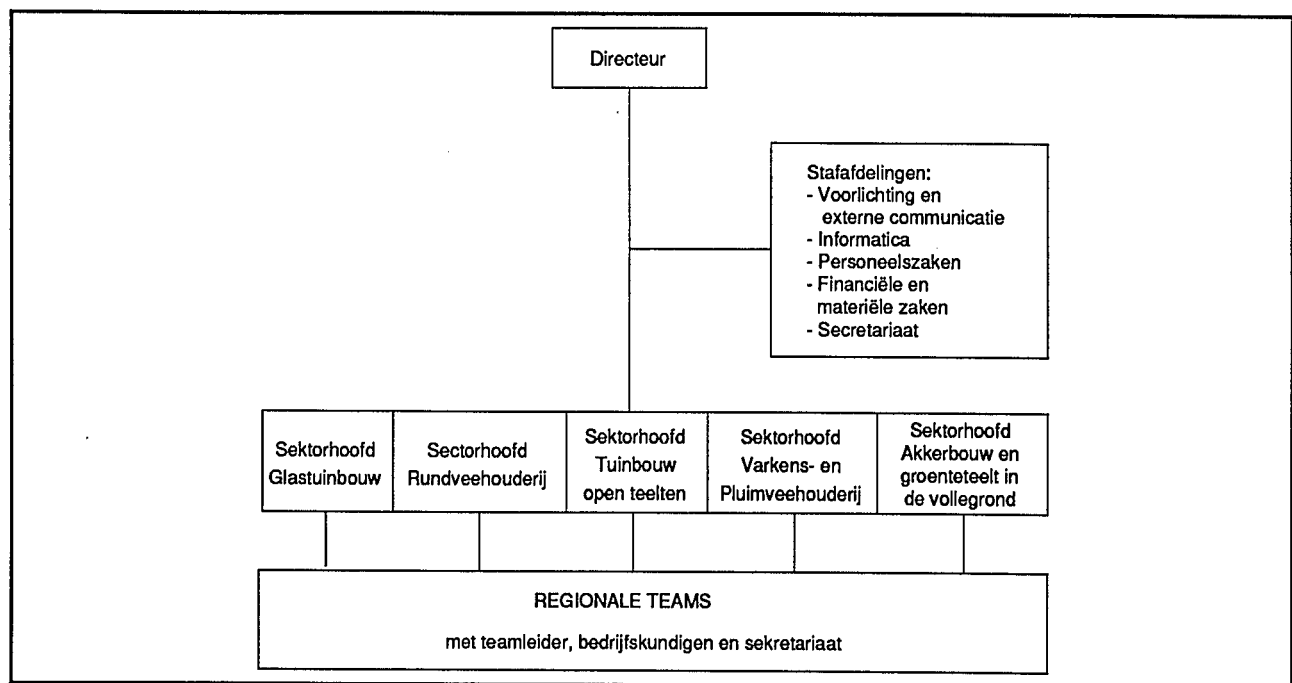
door DLV gebruikte methodes. De opgeleverde of nog op te leveren informatiemodellen, maar ook takinformatiemodellen vormen een wezenlijk hulpmiddel binnen het informatiebeleid van DLV.

Informatieplan DLV

Voor een goede informatievoorziening bij DLV is begin dit jaar besloten tot het opstellen van een informatieplan. Doel van het informatieplan is een beschrijving te maken van de activiteiten die DLV verricht en wat de informatiestromen zijn en hoe op basis hiervan de informatievoorziening kan worden verbeterd.

Projektorganisatie

Voor de opzet van het informatieplan is gestreefd naar de betrokkenheid van zoveel mogelijk onderdelen uit de organisatie. Voor een toelichting op de organisatie wordt verwezen naar het bijgevoegde overzicht. De werkgroep voor het opstellen van het informatieplan bestaat uit: een sektorhoofd uit het centrale managementteam, twee regionale teamleiders, twee medewerkers van de afdeling Informatica en een externe adviseur. Het totale management-

Organisatie van DLV

DLV is een organisatie met circa 700 medewerkers verdeeld over 61 regionale voorlichtingsteams en een centrale eenheid, gehuisvest in 28 kantoren. De teams geven voorlichting in 15 sectoren die zijn gegroepeerd onder 5 sektorhoofden. Op het hoofdkantoor in De Meern werken ongeveer 50 mensen die zich bezig hou-

den met het opstellen van het beleid en de besturing en ondersteuning van de teams. De ondersteuning wordt verleend door een aantal stafafdelingen waaronder de afdeling Informatica. Op de afdeling Informatica werken 7 personen die (mede) zorg dragen voor de ontwikkeling en ondersteuning van de informatiesystemen. Tevens verzorgt deze afdeling het beheer van de technische infrastructuur.

team van DLV fungeert als klankbordgroep. Verder wordt voor de afstemming op de praktijk en de acceptatie van de plannen regelmatig overleg gevoerd met de overige medewerkers (bedrijfsdeskundigen uit regionale teams, teamleiders en beleidsmedewerkers).

Extra waarde van het informatieplan

Behalve voor de informatievoorziening heeft het opstellen van het informatieplan ook op andere terreinen betekenis. Zoals gezegd is DLV een jonge organisatie, waarin over een groot aantal zaken (opnieuw) moet worden nagedacht. Hieraan is bij het opstellen van het informatieplan dan ook de nodige aandacht besteed. Enkele voorbeelden:

- DLV is een organisatie die voor de financiering nog voor een belangrijk deel afhankelijk is van de overheid en het georganiseerde bedrijfsleven, ook wel taakorganen genoemd. Gevolg hiervan is dat als tegenprestatie taakstellend opdrachten moeten worden verricht. DLV heeft dus rekening te houden met de opdrachten van haar taakorganen.
- Daarnaast is het zo dat DLV voor haar financiering geld uit de markt moet halen. De afnemer van voorlichting betaalt voor een aantal activiteiten en dus moet rekening worden gehouden met de behoeften in de markt.
- Om tegemoet te komen aan de wensen van de taakorganen en aan het gegeven dat voldoende inkomen uit de markt moet worden verworven, biedt DLV goederen, voorlichtingsprodukten en diensten aan. Goederen kunnen worden gezien als voorlichting die 'van de plank kan worden gehaald': brochures, videobanden en dergelijke, terwijl voorlichtingsprodukten kunnen worden gezien als diensten waarvan de aanpak is gestandaardiseerd. Door de werkgroep zijn de specifieke verschillen uitgewerkt.

Bovengenoemde aspecten hebben consequenties voor de activiteiten die DLV verricht. Activiteiten die naast het geven van voorlichting voor DLV van groot belang zijn: marketing, ontwikkeling (van goederen, voorlichtingsprodukten en hulpmiddelen), aanvraagafhandeling, kennisbeheer en informatielevering (voor het geven van voorlichting). De beschrijving van deze activiteiten heeft bijgedragen aan de discussie hoe de taken binnen DLV kunnen worden verdeeld.

Naast de beschrijvingen van activiteiten is door de werkgroep veel aandacht besteed aan de wijze waarop de tactische en operationele besturing van DLV gestalte kunnen krijgen.

Door het informatieplan is over een aantal zaken die niet direkt met de informatievoorziening hebben te maken meer duidelijkheid verkregen. Dit heeft de acceptatie van het informatieplan enorm gestimuleerd. Aan de verspreiding van de resultaten is veel aandacht besteed. Het op de hoogte brengen van andere medewerkers kost weliswaar veel tijd, maar is nodig om de resultaten van de informatieplanning niet alleen gemeengoed te laten zijn van de projectgroep. Voor verhoging van de acceptatie is het aan te bevelen om bij de planning van projecten als resultaat van het informatieplan ook aandacht te hebben voor projecten of activiteiten die niet direkt met het automatiseren

van systemen hebben te maken. Zo wordt er binnenkort een projekt gestart waarin voor de diverse niveaus in de organisatie wordt onderzocht welke informatie van belang is voor de besturing.

Twee typen informatieplannen

Wat betreft het gebruik van informatie maakt DLV onderscheid in:

- 1. informatie voor besturing en beheer.
- 2. informatie voor het geven van voorlichting (vakinhoudelijke informatie).

De informatie voor besturing en beheer is algemeen, terwijl de informatie voor het geven van voorlichting meer sektorgebonden is. Hierdoor wordt voor de informatieplanning onderscheid gemaakt in het informatieplan DLV (wat op dit moment wordt uitgewerkt) en de sektorinformatieplannen.

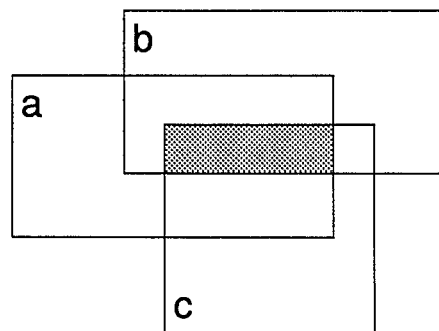
Om dezelfde reden onderscheidt DLV voor haar organisatie twee typen informatiesystemen:

- 1. 'Kantoor Automatiseringssystemen' (KA-en)
- 2. 'Voorlichtings Ondersteunende Systemen' (VOS-en).

KA-en zijn systemen welke DLV in bestuurlijke, beheersmatige en in werkefficiëntie verhogende zin ondersteunen. VOS-en ondersteunen de bedrijfsdeskundige vakinhoudelijk bij het uitvoeren van zijn voorlichtingswerk. Het informatieplan DLV beschrijft de mogelijke KA-en, in de sektorinformatieplannen worden voorstellen voor VOS-en gedaan. De samenhang tussen KA-en en VOS-en wordt bij 'het gebruik van takinformatiemodellen' in dit artikel nader toegelicht.

Sektorinformatieplannen

Het informatieplan DLV en de sektorinformatieplannen beschrijven het informatiebeleid van DLV. Deze twee type plannen staan niet los van elkaar. Sektorplannen zijn namelijk een uitwerking van de informatiegebieden voorlichting, kennismanagement en informatiebeheer binnen het informatieplan DLV. Deze informatiegebieden bevatten de vakinhoudelijke informatie. Wat betreft de samenhang tussen de verschillende sektorinformatieplannen zal er naar worden gestreefd zo veel mogelijk zaken op elkaar af te stemmen. Zo zouden bijvoorbeeld in het informatiegebied kennismanagement van de verschillende sectoren gemeenschappelijke kennisgebieden kunnen worden onderkend:

Het gebruik van takinformatiemodellen

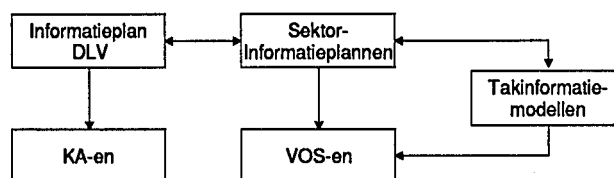
Standaardisatie in gegevensgebruik is van groot belang voor de land- en tuinbouw in het algemeen, maar voor DLV in het bijzonder.

Door takorganisaties als TAURUS, SIVA, SITU, SIVAK en dergelijke zijn takinformatiemodellen opgesteld. Zo zijn er takinformatiemodellen voor de rundveehouderij, varkenshouderij, glastuinbouw, fruitteelt en open teelten. Bij het opstellen van sektorinformatieplannen door DLV worden de takinformatiemodellen als input gebruikt. Dit kan als volgt worden voorgesteld:

DLV geeft technisch-economische voorlichting over zaken die zich op het agrarische bedrijf afspelen en maakt dus gebruik van bedrijfsgegevens. De standaards die hiervoor binnen de takinformatiemodellen zijn afgesproken zijn hiervoor aansturend. DLV vindt deze standaardisatie zo belangrijk dat zij het gebruik van takinformatiemodellen stimuleert, door juist die bedrijfsmanagementsystemen (voor het primaire bedrijf) te gaan begeleiden, welke gebaseerd zijn of worden op takinformatiemodellen.

Tot slot

DLV denkt in het post-INSP-tijdperk een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de verdere stimulering van de informatica in de land- en tuinbouw. De takinformatiemodellen kunnen hierbij worden ingezet. Een punt van aandacht is dat systeemontwikkeling op basis van de takinformatiemodellen niet altijd direct mogelijk is, zodat

veel aannames nodig zijn. Wellicht is het verstandig om ook deze uitbreidingen op het takinformatiemodel verder te standaardiseren.

Ir K. (Ko) Smidt en ir J.W. (Hans) Stoop zijn werkzaam bij de afdeling Informatica op het DLV-hoofdkantoor, Burgemeester Verderlaan 15, Postbus 174, 3454 ZK, De Meern, telefoon 03406-95358/95344.